

Echo və Print funksiyaları

PHP-də ən çox istifadə olunan funksiyalardan biri də **echo**-dur. **echo**-nun başlıca vəzifəsi daxil edilmiş yazını ekrana çıxarmaqdır.

Koda baxaq:

```
<?php
echo "Salam dünya!";
?>
```

Bu yazını daxil etdikdə, ekrana "Salam dünya" yazısı çıxacaq.

PHP-də yazını ekrana çıxarmaq üçün başqa funksiyalar da var. Bunlardan biri də, **print** funksiyasıdır:

```
<?php
print "Salam dünya!";
?>
```

Bundan başqa, **echo** və **print**-in başqa cür yazılış şəkilləri də var. Bunlara misal olaraq:

```
<?php
echo("Salam dünya!");
// və
print("Salam dünya!");
// göstərmək olar.
?>
```

Ads not by this site

Dəyişənlər

PHP-də məlumatları daşımaq üçün dəyişənlərdən istifadə olunur.

Koda baxaq:

```
<?php
$a=5;
echo "$a";
?>
```

yazdıqda, ekrana dəyişəndəki dəyər olan 5 dəyərini əks etdirdi.

Dəyişənlər ilk baxışda lazımsız funksiyaya oxşasa da, PHP-də əsas yerini tutur. Bundan başqa, dəyişənlərin hesabına biz riyazi əməlləri də yerinə yetirə bilərik, məsələn:

```
<?php
$a=5;
$b=4;
echo $a+$b;

?>
```

Dəyişənlərə xas olan bir xüsusiyyət də, onların ən sonda elan olunan dəyişəni nəzərə almasıdır, məsələn:

Ads not by this site

```
<?php
$a=5;
$b=4;
echo "$a";

?>
```

Bu kodda proqram sondakı dəyişəni nəzərə alır və nəticədə ekranda 4 dəyərini əks etdirir.

Array

PHP-də **array** əsasən bir dəyişəndən istifadə edərək, bir neçə məlumatın daşınmasında istifadə olunur. Kodlara baxaq:

```
<?php

$ar=array("PHP","HTML","JAVASCRIPT");

// Burada $ar dəyişəni array sayılır, biz array-ın içindəki məlumatları bu
// dəyişən vasitəsilə ekrana çıxara bilərik.

echo 'Birinci dəyişən '; echo $ar['0']; // Qeyd: PHP-də say sıfırdan
// başladığı üçün 0 yazdıq.
echo "İkinci dəyişən"; echo $ar['1'];
echo "Üçüncü dəyişən"; echo $ar['2'];

?>
```

Bu dəyərləri eyni vaxtda ekrana çıxara bilərik, lakin bu, **foreach** funksiyası ilə edilir. Bu funksiya ilə digər dərslə tanış olacağıq.

if-else funksiyası

if-else, **elseif** funksiyası PHP-də çox istifadə olunan funksiyalardandır. Bu funksiyanın əsas mənası göndərilən məlumatın doğruluğunun yoxlanmasıdır. Məsələn, **\$a**-nın 5-ə bərabər olub-olmamasını yoxlayaq.

```
<?php

$a=0;

if($a==5) {
    echo "a 5-ə bərabərdir!";
}
else {
    echo "a 5-ə bərabər deyil!";
}
```

```
}  
?>
```

elseif isə, əgər şərt səhvdirsə, yenidən yoxlamadan keçirməkdən ötrüdür. Məsələn:

```
<?php  
  
$a=0;  
  
if($a==5) {  
    echo "a 5-ə bərabərdir!";  
}  
elseif($a==0) {  
    echo "a 0-a bərabərdir!";  
}  
else {  
    echo "Hər iki şərt səhvdir!";  
}  
  
?>
```

Post metodu

Bu dərslərdə sizinlə birlikdə PHP-də **post** funksiyasını öyrənəcəyik. PHP-də **post** funksiyası müəyyən məlumatın daşınması üçün istifadə olunur. Bunun üçün HTML kod ilə qutucuq yaradıırıq:

```
<?php  
  
echo "<input name=\"php\">";  
  
?>
```

İndi isə, **post** metodunu daha dəqiq öyrənək. Kodlara baxaq:

```
<?php  
  
// post əmri gəldikdə görsənməsi üçün  
  
if($_POST) {  
    echo "$_POST['php']";  
}  
elseif("<form action=\"hansı səhifəyə yönlənməsi üçün biz bu səhifədə iş  
gördüyümüz üçün buranı boş saxlayın\" method=\"POST\">"; {  
    echo "<input name=\"php\">"; // Qutucuq ("php" sözünü istədiyiniz  
sözlə əvəz edə bilərsiniz.)  
    echo "<input type=\"submit\" value=\"Göndər\">";  
}  
  
?>
```

Gördüyünüz kimi, əsas tərəfdə kodları yazdıq, ikinci tərəfdə isə, `echo $_POST['postun adı'];` ilə ekrana çıxardıq.

While funksiyası

while funksiyası funksiyanın təkrarlanması üçün istifadə olunur. Məsələn, bir dəyişenin hər təkrarda artması funksiyasını yazaq.
Kodlar:

```
<?php  
  
$a=0;  
  
while($a<100) {  
    $a++; // Dəyərin artması üçün  
    echo "$a<br/>";  
}  
?>
```

Bu funksiya əsasən, məntiqi proqramların yazılmasında istifadə olunur. Məsələn, sıfır və yüz arasında beşə bölünən ədədləri ekrana çıxaraq:

```
<?php  
  
$a=0;  
  
while($a<100)  
    $a=$a+5;  
    echo "$a<br/>";  
?  
?>
```

Foreach

foreach funksiyası PHP-də gələn məlumatları seçdirmək üçün istifadə olunur. Məsələn, bir array var və içində 100-dən artıq məlumat var. Əlbəttə, onu tək-tək seçib yazmaq çətin olur, bu vaxt **foreach** işə yararır.

Koda baxaq:

```
<?php  
  
$ar=array("facebook.com","ilkaddimlar.com","mobiz.az","google.az");  
echo "Dəyərin içindəki məlumatlar:<br/>";  
$a=0;  
  
foreach($ar as $murik=>$site) {  
    $a++;  
    echo "$a)$site<br/>";  
}  
?>
```

Sabitlər (Define)

Sabitlər adından görüldüyü kimi, sabit qalır. Məsələn, dəyişənlərdə hər hansı bir dəyişənə müdaxilə etmək olurdu.

```
<?php  
  
$a=5;  
$a=0;
```

```
echo "$a";
```

```
?>
```

yazdıqda, bu vaxt ekrana 0 çıxacaq, sabitlərdə isə bu, istisna haldır. Kodlara baxaq:

```
<?php
```

```
$a=0;
```

```
define("ad", "Murad");
```

```
define("ad", "Şükürlü");
```

```
?>
```

Gördüyümüz kimi, sabitlərdə dəyişiklik olmadı.